

EUROPOS KOMISIJOS

FAKTŲ APŽVALGA

2017 m. gruodžio 13 d.

Klausimai ir atsakymai. Bendroje Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės Vyriausybės derybininkų ataskaitoje išdėstytos ES 27 ir Jungtinės Karalystės piliečių teisės po „Brexit'o“

Remiantis Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės Vyriausybės derybininkų bendra ataskaita dėl pažangos, padarytos pirmuoju pagal ES sutarties 50 straipsnį vedamų derybų etapu, šiame dokumente pateikiama informacija apie tai, kas bendrai sutarta dėl ES 27 ir Jungtinės Karalystės piliečių teisių po „Brexit'o“. Jei Europos Vadovų Taryba (50 straipsnis) gruodžio 15 d. nuspręstų, kad derybose padaryta pažanga yra pakankama, remiantis bendra ataskaita ir derybų dėl kitų atsiskyrimo klausimų rezultatais, pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį turėtų būti parengtas susitarimas dėl išstojimo – jis ir bus piliečių teisių pagrindas. Šiame dokumente bendra ataskaita aiškinama tik siekiant informuoti piliečius ir jis neturėtų būti suprantamas kaip galutinis susitarimo dėl išstojimo tekstas. [\[1\]](#)

Taikymas asmenims

Kam bus taikomas susitarimas dėl išstojimo?

Jungtinės Karalystės išstojimo dieną ES piliečiai turi teisėtai gyventi priimančiojoje šalyje pagal ES teisės aktus dėl laisvo ES piliečių judėjimo.

Gyvenimo šalyje sąlygos yra tos pačios, kaip nustatyta dabartinėje ES teisėje. Sprendimai dėl statuso suteikimo pagal susitarimą dėl išstojimo bus priimami pagal objektyvius jame nustatytus kriterijus (***t. y. jokio veikimo savo nuožiūra***) ir remiantis lygiai tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios nustatytos Laisvo judėjimo direktyvoje (***pagal jos 6 ir 7 straipsnius dirbantieji arba turintys pakankamai finansinių išteklių ir sveikatos draudimą asmenys gali šalyje gyventi iki penkerių metų, o pagal 16–18 straipsnius tie, kurie teisėtai išgyveno šalyje penkerius metus, turi teisę joje gyventi nuolatos***).

Pagal susitarimą dėl išstojimo nebus reikalaujama, kad Jungtinės Karalystės išstojimo dieną asmenys fiziškai būtų priimančiojoje šalyje. Jei jie bus išvykę laikinai, tai neturės poveikio jų teisei gyventi šalyje.

Į Jungtinę Karalystę atvykau prieš dvejus metus ir dirbu vietos ligoninėje. Ar galėsiu likti Jungtinei Karalystei išstojus iš ES?

Taip. Pagal susitarimą jūs galėsite likti Jungtinėje Karalystėje, jei toliau dirbsite (arba jei tapsite bedarbiu ne savo noru pagal Laisvo judėjimo direktyvos 7 straipsnio 3 dalį). „Brexit'as“ neturės

poveikio jūsų teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje – galėsite joje gyventi toliau taip, tarsi ES laisvo judėjimo teisės nuostatos tebegaliojotų, tačiau turėsite pateikti prašymą Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms dėl atitinkamo statuso suteikimo. Kai būsite teisėtai išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus, galėsite pateikti prašymą, kad jūsų gyventojų statusas būtų pakeistas į nuolatinio gyventojų statusą, suteikiantį daugiau teisių ir daugiau apsaugos.

Esu Britanijos pilietis, gyvenantis ir dirbantis Liuksemburge. Ar turiu ir toliau dirbti, kad čia išlaikyčiau savo teises?

Bendra ataskaita ginamos tų ES piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje narėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas taikomos teisei gyventi šalyje. Iš esmės ES piliečiai tas sąlygas atitinka, jei jie:

- yra įdarbinti arba dirba savarankiškai;
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą;
- yra kito šias sąlygas atitinkančio ES piliečio šeimos nariai arba
- jau turi teisę nuolat gyventi šalyje (***tada jokios sąlygos nebetaikomos***).

Yra galimybė pereiti iš vienos kategorijos į kitą. Jūs išlaikysite savo teises tol, kol atitiks bent vienai iš šių kategorijų taikomas sąlygas.

Gyvenu Jungtinėje Karalystėje nuo 2005 m. ir gavau teisę nuolat gyventi šioje šalyje liudijantį dokumentą. Ar mano padėtis po „Brexit'o“ kiek nors pasikeis?

Turėsite pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus pateikti prašymą naujam nuolatinio gyventojų statusą (jis vadinamas specialiuoju statusu) liudijančiam dokumentui gauti. Kadangi jums pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas Jungtinėje Karalystėje nuolatinio gyventojų statusas jau suteiktas, administracinė procedūra bus labai paprasta: turėsite pateikti asmens tapatybės dokumentą, deklaruoti visus apkaltinamuosius nuosprendžius ir įrodyti, kad jūs ir toliau gyvenate Jungtinėje Karalystėje. Naujasis teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje patvirtinantis dokumentas jums bus išduotas nemokamai.

Esu Jungtinės Karalystės pilietis. Prieš dvejus metus atvykau į Vokietiją dirbti statybų sektoriuje. Deja, neseniai per nelaimingą atsitikimą darbe tapau visam laikui nedarbingas. Tikiuosi, kad po „Brexit'o“ man nereikės palikti Vokietijos!

Nereikės. Tie, kurie nebegali dirbti, nes tapo visam laikui nedarbingi dėl darbe įvykusio nelaimingo atsitikimo, pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas įgyja teisę nuolat gyventi šalyje. Šią teisę jūs išlaikysite ir po „Brexit'o“.

Ar kokia nors apsauga numatyta tiems ES piliečiams, kurie atvyks į Jungtinę Karalystę ieškoti darbo likus keliems mėnesiams iki „Brexit'o“?

Taip. Jungtinės Karalystės išstojimo dieną šioje šalyje darbo ieškantys ES piliečiai galės likti, kaip ir dabar, šešis mėnesius nuo atvykimo (***arba šiek tiek ilgiau, jei yra reali tikimybė, kad jie bus netrukus įdarbinti***). Šiam darbo paieškoms skirtam laikotarpiui pasibaigus, jie turės išvykti, jei neturės darbo arba pakankamai finansinių išteklių pragyventi.

Gyvenu Londone, tačiau dirbti važinėju į Paryžių. Ar po „Brexit'o“ ir toliau galėsiu dirbti Prancūzijoje?

Taip. Susitarimu bus išsaugotos ir užsienyje dirbančių darbuotojų teisės. Galėsite ir toliau dirbti Paryžiuje, o gyventi Londone.

Atvykau į Jungtinę Karalystę prieš dvejus metus, tačiau darbo rasti nepavyko. Šiuo metu pinigų nebeturiu. Ar galėsiu likti ir po „Brexit'o“?

Bendra ataskaita ginamos tų ES piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje narėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas taikomos teisei gyventi šalyje. Iš esmės ES piliečiai tas sąlygas tenkina, jei jie:

- yra įdarbinti arba dirba savarankiškai;
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą;
- yra kito šias sąlygas atitinkančio ES piliečio šeimos nariai arba
- jau turi teisę nuolat gyventi šalyje (**tada jokios sąlygos nebetaikomos**).

Šių sąlygų neatitinkantys ES piliečiai Jungtinės Karalystės išstojimo dieną teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje nebeteks ir jų padėtis priklausys nuo to, ar Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nuspręs jiems taikyti palankesnes sąlygas, nei nustatyta susitarime. Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nurodė, kad iš pakankamai išteklių turinčių asmenų, įskaitant studentus, jos nereikalauja visaverčio sveikatos draudimo įrodymų.

Į Jungtinę Karalystę pas savo žmoną, turinčią Jungtinės Karalystės pilietybę atvykau prieš daugelį metų. Ji yra neįgali, aš ją globoju ir ja rūpinuosi. Aš manau, kad Jungtinėje Karalystėje gyvenu teisėtai, tačiau esu susirūpinęs, ar pagal susitarimą dėl išstojimo po „Brexit'o“ gausiu kokią nors apsaugą.

Pagal susitarimą dėl išstojimo apsauga garantuojama tik tiems ES piliečiams, kurie „Brexit'o“ metu gyveno Jungtinėje Karalystėje ir atitiko ES laisvo judėjimo teisės nuostatose nustatytas sąlygas.

ES piliečiai, kurie gyvena Jungtinėje Karalystėje pagal jos nacionalinius įstatymus (**Jungtinės Karalystės piliečių šeimos nariai...**), tačiau neatitinka ES laisvo judėjimo teisės nuostatose nustatytų sąlygų, galės toliau gyventi šioje šalyje pagal jos nacionalinius įstatymus – „Brexit'as“ jiems poveikio nedaro.

Jungtinės Karalystės sutikimas nereikalauti visaverčio sveikatos draudimo yra vienašališkas ir neprivalomas. Ko jis vertas?

Siekiame apsaugoti galiojančiais ES teisės aktais suteiktas teises – nei daugiau, nei mažiau.

Visavertis sveikatos draudimas yra vienas iš aiškių Laisvo judėjimo direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytų teisėto gyvenimo šalyje reikalavimų, keliamų save išlaikantiems asmenims. Jungtinė Karalystė nurodė, kad teikiant prašymą statusui gauti nebus taikoma visaverčio sveikatos draudimo sąlyga ir nebus tikrinama, ar pareiškėjas tikrai turi darbą. [\[2\]](#)

Pagal dabartinę ES teisę 27 ES valstybės narės gali elgtis taip pat (Direktyvos 2004/38/EB 37 straipsnis).

Esu britas, mano tėvas dirba Portugalijoje. Gyvenu su juo ir lankau vietos mokyklą. Ar galėsiu likti Portugalijoje?

Taip, galėsite likti. Susitarimu užtikrinama, kad visi šeimos nariai, nepriklausomai nuo to, ar jie yra ES piliečiai, ar ne, Jungtinės Karalystės išstojimo dieną teisėtai gyvenę su ES piliečiu Jungtinėje Karalystėje arba bet kurioje ES valstybėje narėje, galėtų likti tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios egzistavo iki „Brexit'o“.

Esu korėjietė. Prieš ketverius metus atvykau į Jungtinę Karalystę pas savo vyrą, turintį ES pilietybę, tačiau neseniai mūsų santuoka pašlijo. Norėčiau skirtis, bet baiminuosi pasekmių savo teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje po „Brexit'o“.

Bendroje ataskaitoje atkartojamos ES laisvo judėjimo teisės nuostatos, pagal kurias tam tikromis sąlygomis ginamos su ES piliečiais išsiskyrusių ne ES piliečių teisės. Tas sąlygas jūs atitinkate. Tačiau, galutinai įvykus jūsų skyryboms, turėsite Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms įrodyti, kad atitinkate sąlygas, kuriomis jums suteikiama teisė gyventi šalyje pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas tarsi pati būtumėte ES pilietė. Kai būsite Jungtinėje Karalystėje teisėtai be pertraukų išgyvenusi penkerius metus, galėsite prašyti nuolatinio gyventojų statuso.

Prieš daugelį metų atvykau į Jungtinę Karalystę dirbti turėdamas Čekijos pilietybę. Neseniai tapau Jungtinės Karalystės piliečiu. Koks bus mano, turinčio dvigubą Jungtinės Karalystės ir Čekijos pilietybę, statusas?

Jungtinės Karalystės pilietybė jums suteikia besąlyginę teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje. Nuo to laiko, kai tapote Jungtinės Karalystės piliečiu, gyvenate šioje šalyje nebe pagal Laisvo judėjimo direktyvą. Kita vertus, kadangi turite Čekijos pilietybę, jums bus taikomas susitarimas dėl išstojimo. Taigi galėsite naudotis, pavyzdžiui, **susitarime numatytomis šeimos susijungimo teisėmis**.

Esu britas ir gyvenu Italijoje su savo šeima. Suprantu, kad ginamos mano teisės likti Italijoje su šeima, o kaip dėl teisės grįžti su šeima į Jungtinę Karalystę?

Susitarimu ginamos teisės tų, kurie, pasinaudoję savo teise laisvai judėti, apsigyveno ne savo pilietybės valstybėje. Juo neginamos teisės tų, kurie gyvena savo pilietybės valstybėje, nesvarbu, ar jie į ją grįžo iki ar po „Brexit'o“. Jų teises reglamentuoja atitinkamos nacionalinės taisyklės.

Šeimos nariai

Aš ir mano partnerė gyvename ir dirbame Jungtinėje Karalystėje. Artimiausiu metu planuojame turėti vaikų. Ar turėtume paskubėti, kad kūdikio susilauktume iki „Brexit'o“?

Skubėti jums nereikia. Susitarimu užtikrinama, kad Jungtinėje Karalystėje gyvenančiuose ES piliečių šeimose gimę vaikai galės likti, nesvarbu, ar jie gimtų iki, ar po „Brexit'o“. Tam tikrais atvejais pagal Jungtinės Karalystės teisę, be pilietybės tos šalies, kurią vaikai įgyja dėl savo tėvų, jiems suteikiama ir Jungtinės Karalystės pilietybė.

Jungtinėje Karalystėje gyvenu su ES pilietybę turinčiu sutuoktiniu (-e). Man buvo išduota ES piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelė. Ar galiu likti po „Brexit'o“?

Taip, galėsite likti. Susitarimu ginamos visų šeimos narių, kurie iki „Brexit'o“ teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Jiems bus leista pasilikti, tačiau jie turės pateikti prašymus naujam Jungtinės Karalystės gyventojų statusui (specialiajam statusui) ir naujam leidimo gyventi Jungtinėje Karalystėje dokumentui gauti.

Jungtinėje Karalystėje gyvenu su įsivaikintu vaiku. Ar po „Brexit'o“ abu galėsime pasilikti?

Taip, abu galėsite likti. Bendra ataskaita ginamos visų šeimos narių, kurie iki „Brexit'o“ teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Įvaikinti vaikai turi tą patį statusą kaip biologiniai vaikai.

Prieš keletą metų kreipiausi į Jungtinės Karalystės valdžios institucijas, kad leistų gyventi kartu su ES pilietybę turinčia pussesere, nes buvau nuo jos materialiai priklausomas (-a). Jungtinės Karalystės valdžios institucijos leido ir išdavė man ES piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelę. Kokios mano galimybės?

Galėsite likti. Bendra ataskaita ginamos visų šeimos narių, kurie iki „Brexit'o“ teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Jiems bus leista pasilikti, tačiau jie turės pateikti prašymus naujam Jungtinės Karalystės gyventojų statusui (specialiajam statusui) ir naujam leidimo gyventi Jungtinėje Karalystėje dokumentui gauti.

Esu registruota Jungtinėje Karalystėje gyvenančio ES piliečio partnerė. Ateityje ketiname gyventi kartu Jungtinėje Karalystėje, tačiau tik po ketverių metų, nes turiu su darbu susijusių įsipareigojimų savo šalyje. Ar galėsiu pas jį atsikraustyti ir po „Brexit'o“?

Taip. Susitarimu ginamos partnerių, kurie „Brexit'o“ dieną buvo sudarę partnerystę su ES piliečiu, tačiau su juo ar ja Jungtinėje Karalystėje negyveno, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis kaip sutuoktinių. Galėsite atvykti gyventi į Jungtinę Karalystę pas savo partnerį, turintį ES pilietybę, jei tuo metu vis dar būsite jo registruota partnerė.

Esu Jungtinėje Karalystėje gyvenančio ES piliečio sūnėnas. Ketinu atvykti gyventi pas jį po ketverių metų, kai pabaigsiu studijas savo šalyje. Ar galėsiu pas jį atsikraustyti ir po „Brexit'o“?

Ne. Susitarimu neginamos išplėstinės šeimos narių, kurie Jungtinės Karalystės išstojimo dieną buvo susiję su ES piliečiu, tačiau su juo tuo metu negyveno, teisės (***išskyrus ilgalaikės partnerystės atvejus***). Jei nuspręsite atvykti gyventi pas savo giminaitį po „Brexit'o“, jums bus taikomi Jungtinės Karalystės imigracijos teisės aktai.

Gyvenu ir studijuoju Kardife. Mano žmona ir mūsų kūdikis gyvena užsienyje. Jie norėtų atsikraustyti pas mane, kai baigsiu studijas ir susirasiu darbą. Ar jie galės tai padaryti ir po „Brexit'o“, ar jiems geriau paskubėti?

Jie galės pas jus atsikraustyti ir po „Brexit'o“. Susitarimu ginamos teisės ne tik artimų šeimos narių, kurie teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu iki „Brexit'o“, bet ir tų artimų šeimos narių, kurie buvo susiję su ES piliečiu, tačiau „Brexit'o“ metu Jungtinėje Karalystėje negyveno. Jie galės pas jus atvykti po „Brexit'o“, jei tuo metu, kai jūsų žmona norės atvykti į Jungtinę Karalystę, dar būsite vedę.

Gyvenu ir dirbu Jungtinėje Karalystėje. Kol kas esu nevedęs (netekėjusi), tačiau ateityje tikiuosi sukurti šeimą. Tai veikiausiai bus jau po „Brexit'o“. Ar mano būsima (-as) sutuoktinė (-is) galės atsikraustyti pas mane į JK? O jei susilauktume vaiko, kokias teises jis turėtų?

Ne, susitarimu neginamos teisės asmenų, kurie susituoks su ES piliečiu po „Brexit'o“. Būsima (-am) sutuoktinei (-iui) bus taikomos Jungtinės Karalystės imigracijos taisyklės.^[3] Visi būsiami vaikai galės gyventi Jungtinėje Karalystėje su ES pilietybę turinčiu tėvu (motina), jei jis (ji) bus teisėtas (-a) vaiko globėjas (-a).

Teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje

Studijuojau Jungtinės Karalystės universitete. Jei viskas klosis sklandžiai, studijas pabaigsiu 2020 m. Ar galėsiu likti Jungtinėje Karalystėje ir ten ieškotis darbo?

Taip. Po „Brexit'o“, kaip ir dabar, galėsite likti Jungtinėje Karalystėje kaip studentas, ieškantis darbo asmuo ar dirbantysis. Išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus pagal šios šalies teisę galėsite pateikti prašymą naujam nuolatinio Jungtinės Karalystės gyventojų statusui (**vadinamajam specialiajam statusui**) gauti. Iki Brexit'o Jungtinėje Karalystėje gyvenę ES piliečiai ir toliau galės vienos kategorijos veiklą keisti kitos kategorijos veikla. Kitaip tariant, studentai galės pradėti dirbti (**ir tapti dirbančiais**), dirbantieji galės išeiti į pensiją (**ir tapti save išlaikančiais asmenimis**), save išlaikantys asmenys galės pradėti studijas ir t. t.

Esu Jungtinės Karalystės pilietis, dirbu Nyderlanduose nuo 1995 m. 2023 m. planuoju išeiti į pensiją. Ar išėjęs į pensiją galėsiu čia likti?

Taip. Išdirbęs Nyderlanduose bent penkerius metus, įgyjate teisę nuolat gyventi šioje šalyje ir tada jokios sąlygos nebetaikomos (**kaip antai, dirbti ir toliau**).

Gyvenu Jungtinėje Karalystėje su mama, ji dirba inžiniere. Kol kas lankau mokyklą, bet norėčiau ateityje turėti savo gėlių parduotuvę. Ar baigusi (-ęs) mokyklą galėsiu pasilikti ir pradėti dirbti?

Taip. Galėsite ne tik likti JK, bet ir turėsite visas galimybes, kurias šiuo metu ES piliečiams teikia ES laisvo judėjimo teisės nuostatos. Galėsite dirbti, studijuoti, turėti savo verslą arba namuose rūpintis savo šeimos nariais.

Prieš dvejus metus atvykau į Jungtinę Karalystę studijuoti. Pernai pagal programą „Erasmus +“ penkis mėnesius studijavau Italijoje, po to grįžau į savo universitetą Jungtinėje Karalystėje. Tikiuosi, kad šis faktas neturės neigiamo poveikio mano teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje!

Tai neturės jokio poveikio jūsų teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje. Kai būsite Jungtinėje Karalystėje be pertraukų išgyvenęs penkerius metus (**įskaitant laikotarpį iki „Brexit'o“ ir po „Brexit'o“**), galėsite prašyti naujo nuolatinio gyventojų statuso (vadinamojo specialiojo

statuso). Pagal galiojančias ES laisvo judėjimo teisės nuostatas trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis per metus neturi jokio poveikio gyvenimo šalyje tęstinumui. Šios apsaugos priemonės įtrauktos ir į bendrą ataskaitą.

Atvykau į Jungtinę Karalystę prieš trejus metus ir visą tą laiką dirbau savarankiškai. Ar galėsiu gauti leidimą nuolat gyventi? Jei taip, kokiomis sąlygomis?

Kai būsite teisėtai išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus (**įskaitant laikotarpį iki „Brexit'o“ ir po „Brexit'o“**), galėsite prašyti naujo nuolatinio gyventojų statuso.

Susitarimu ginamos tų ES piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje narėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios teisei gyventi šalyje taikomos pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas. Iš esmės ES piliečiai Jungtinėje Karalystėje gyvena teisėtai, jei jie:

- yra įdarbinti arba dirba savarankiškai;
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą arba
- yra šias sąlygas atitinkančio ES piliečio šeimos nariai.

Kai būsite Jungtinėje Karalystėje teisėtai išgyvenęs be pertraukų penkerius metus, galėsite prašyti naujo nuolatinio gyventojų statuso (specialiojo statuso) ir gausite naują teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje liudijantį dokumentą. JK valdžios institucijos nurodė, kad iš pakankamai išteklių turinčių asmenų, įskaitant studentus, jos nereikalaus visaverčio sveikatos draudimo įrodymų.

Esu britas, gyvenu su tėvais Austrijoje jau devynerius metus. Jie abu dirba. Ar turiu kokių nors teisių gyventi Austrijoje po „Brexit'o“?

Taip. Išgyvenęs ES valstybėje narėje bent penkerius metus įgijote teisę nuolat gyventi šalyje ir tada jokios sąlygos nebetaikomos (**kaip anai, ir toliau būti šeimos narys**). Bendra ataskaita garantuoja, kad ši teisė bus išlaikyta.

Gimiau ir užaugau Jungtinėje Karalystėje, turiu leidimą nuolat čia gyventi. Įpusėjau universitetines studijas ir turiu puikų darbo pasiūlymą Slovakijoje. Man siūloma trejų metų darbo sutartis, tačiau baiminuosi, kad jei išvyksiu iš Jungtinės Karalystės, nebegalėsiu grįžti. Prašau, išsklaidykite mano abejones!

Atsižvelgiant į išskirtines „Brexit'o“ aplinkybes, susitarimu garantuojama, kad asmuo išlaikys naują Jungtinės Karalystės nuolatinio gyventojų statusą (**specialųjį statusą**), jei bus išvykęs ne ilgiau kaip penkerių metų nenutrūkstamą laikotarpį. Kai pateiksite prašymą šiam statusui gauti ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijos jums jį suteiks, galėsite iš Jungtinės Karalystės išvykti ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui neprarasdamas specialiojo statuso.

Gyvenu ir dirbu Jungtinėje Karalystėje 15 metų. Tikiuosi, kad po „Brexit'o“ galėsiu likti šioje šalyje. Ar galėtumėte mane patikinti, kad savo teises ir privilegijas galėsiu išlaikyti neribotą laiką?

Susitarime aiškia nurodoma, kad nėra teisių „galiojimo pabaigos datos“. Visi asmenys, kurių teisės ginamos susitarimu dėl išstojimo, teises ir privilegijas išlaikys visą gyvenimą.

Tačiau susitarime numatyta, kad tam tikros teisės gali nustoti galioti tam tikromis aplinkybėmis. Pavyzdžiui, naujas nuolatinio Jungtinės Karalystės gyventojų statusas (***specialusis statusas***) nustoja galioti, jei asmuo negyvena Jungtinėje Karalystėje ilgesnį nei penkerių metų nenutrūkstamą laikotarpį.

Nesąžininga, kad Jungtinės Karalystės piliečiai bus susaistyti su ta ES valstybe nare, kurioje jie gyveno Jungtinės Karalystės išstojimo metu – bendroje ataskaitoje nenumatyta teisė persikelti į kitas ES valstybes nares po „Brexit'o“.

Tikėtina, kad Jungtinės Karalystės piliečiai nebus susaistyti su viena valstybe nare, tačiau dėl jų galimybių dirbti, kurti verslą, studijuoti, gauti išmokas ar sveikatos priežiūros paslaugas kitose valstybėse narėse nei jų priimančioji valstybė narė dar turi būti nuspręsta. Net jei galutiniam susitarime dėl išstojimo Jungtinės Karalystės piliečiams nebus numatyta teisė laisvai judėti po visas 27 ES valstybes nares, yra nustatytos išsamios ES teisės nuostatos dėl trečiųjų šalių piliečių teisių judėti ES viduje.

Esu nuolatinis Jungtinės Karalystės gyventojas. Gaunu socialinės paramos išmoką. Manau, kad po „Brexit'o“ galėsiu likti Jungtinėje Karalystėje, tačiau ar ir toliau gausiu reikiamą išmoką?

Taip. Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai, atitinkantys naujam Jungtinės Karalystės gyventojų statusui gauti keliamas sąlygas, po „Brexit'o“ išlaikys teisę gyventi šioje šalyje tomis pačiomis sąlygomis. Tai reiškia, kad po „Brexit'o“ jie išlaikys tas pačias teises, teises į išmokas ar privilegijas, kurias jie turėjo iki „Brexit'o“.

Esu ES pilietis, studijuojau Jungtinės Karalystės universitete. Ar po „Brexit'o“ už studijas turėsiu mokėti daugiau? Ar galėsiu gauti studento paskolą?

Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai, atitinkantys naujam Jungtinės Karalystės gyventojų statusui gauti keliamas sąlygas, po „Brexit'o“ išlaikys teisę gyventi šioje šalyje tomis pačiomis sąlygomis.

Tai reiškia, kad iki „Brexit'o“ studijas Jungtinėje Karalystėje pradėję studentai mokės tokio paties dydžio studijų mokestį kaip Jungtinės Karalystės piliečiai ir galės gauti paskolą studijų mokesčiui padengti. Dėl galimybės gauti paramą studijoms, kaip antai studento stipendiją ar studento paskolą, susitarime dėl išstojimo numatyta, kad ES studentams bus taikomos tokios pačios taisyklės kaip dabar. Tačiau ateityje šios galimybės priklausys nuo Jungtinės Karalystės vidaus politikos pokyčių, taikomų Jungtinės Karalystės piliečiams.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija numatyta aštuoneriems metams. Ar tai reiškia, kad po „Brexit'o“ mano teisės taip pat nustos galioti?

Jūsų teisės yra jūsų visam laikui (***tačiau tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, ilgai negyvenant priimančiojoje šalyje, jų galiojimas gali baigtis***).

Tiesa, kad laikotarpis, per kurį Jungtinės Karalystės teismai gali prašyti Teisingumo Teismo išaiškinti susitarimo dėl išstojimo nuostatas, yra aštuoneri metai, tačiau šio laikotarpio tikrai pakaks, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimus dėl svarbiausių klausimų.

Kitų susitarimo dėl išstojimo aspektų, kaip antai tiesioginio jo taikymo ir viršenybės prieš nesuderinamas nacionalinės teisės aktų nuostatas ar priemones, taip pat Jungtinės Karalystės teismų įpareigojimo atsižvelgti į Teisingumo Teismo praktiką, galiojimo laikas neribojamas.

Matau, kad leidimo gyventi šalyje suteikimo kriterijai bus grindžiami ES laisvo judėjimo teisės nuostatomis, kaip jas aiškina Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, tačiau man atrodo, kad Jungtinė Karalystė ES laisvo judėjimo teisės nuostatas įgyvendino neteisingai ir aiškina jas klaidingai.

Bendroje ataskaitoje aiškiai nustatyta: tais atvejais, kai leidimo gyventi šalyje suteikimo kriterijai grindžiami ES laisvo judėjimo teisės sąvokomis, jos turi būti aiškinamos taip, kaip jas iki išstojimo priimtuose sprendimuose yra išaiškinęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Jei Jungtinė Karalystė remiasi klaidingu ES teisės sąvokų aiškinimu, prieštaraujančiu tokiam sprendimui, Teisingumo Teismo aiškinimas yra viršesnis. Be to, po išstojimo Jungtinės Karalystės teismai turi deramai atsižvelgti į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimus.

Nusikalstamumas ir piktnaudžiavimas

Jungtinėje Karalystėje gyvenu ir dirbu 11 metų. Prieš porą metų buvau pripažintas kaltu už nusikalstamą veiką ir nuteistas penkis mėnesius kalėti. Ar šis įkalinimas turės poveikio mano teisėms?

Nusikalstama veika gali turėti poveikio teisei gyventi šalyje – tiek pagal dabartines ES laisvo judėjimo teisės nuostatas, tiek pagal susitarimą dėl išstojimo. Jei nusikaltimas padaromas iki „Brexit'o“, taikomos dabartinės Laisvo judėjimo direktyvoje nustatytos taisyklės (**VI skyrius**).

Visi sprendimai, susiję su teise gyventi šalyje, grindžiami iki „Brexit'o“ padaryta nusikalstama veika, turės būti priimami kiekvienu konkrečiu atveju; iš šalies galės būti išsiunčiami tik tokie pažeidėjai, kurių elgesys aptariamuoju metu kels realią ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų.

Kas bus su tais ES piliečiais, kuriems buvo leista pasilikti Jungtinėje Karalystėje pagal susitarimą dėl išstojimo, tačiau po to jie padarė sunkų nusikaltimą?

Visi po „Brexit'o“ padaryti nusikaltimai baudžiami pagal nacionalinę teisę. Jungtinės Karalystės atveju tai reiškia, kad bus svarstoma deportacija visų asmenų, padariusių nusikaltimą, už kurį gali būti baudžiama 12 mėnesių ar didesne laisvės atėmimo bausme. Jie turės teisę tokį sprendimą apskųsti ir jų bylą peržiūrės nepriklausomas teismas.

Baiminuosi, kad daugelis sieks nesąžiningai likti šalyje, apsimesdami, kad jiems taikomas susitarimas dėl išstojimo. Kokių apsaugos priemonių turės valdžios institucijos?

Susitarime dėl išstojimo bus visos tos pačios apsaugos priemonės, kuriomis šiuo metu gali naudotis visos valstybės narės pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas. Valstybės galės priimti būtinas priemones, kad galėtų atmesti, nutraukti arba panaikinti bet kokias susitarimu dėl išstojimo suteiktas teises, jei teisėmis piktnaudžiaujama arba sukčiaujama, pvz., sudarant

fiktyvias santuokas. Visos tokios priemonės turės būti proporcingos ir joms bus taikomos teisminės teisių gynimo priemonės.

Ar Jungtinės Karalystės valdžios institucijų sprendimai, grindžiami tuo, kad buvo piktnaudžiaujama taisyklėmis dėl teisių, negali būti apskundžiami?

Dėl piktnaudžiavimo arba sukčiavimo veiksų asmuo gali netekti teisės gyventi šalyje, tačiau niekada nepraranda teisės skųstis. Šiuo metu priimančioji valstybė narė gali apriboti ES piliečių laisvo judėjimo teises, jei įrodoma, kad jie piktnaudžiavo ES teisės nuostatomis (**pavyzdžiui, sudarydami fiktyvias santuokas**). Nacionalinėms valdžios institucijoms įrodžius piktnaudžiavimo ar sukčiavimo faktą, asmuo turi visas teises jį apskųsti ir likti šalyje iki skundas bus išnagrinėtas.

Bendroje ataskaitoje nurodoma, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos galės sistemingai vykdyti visų naujo Jungtinės Karalystės gyventojų statuso prašytojų teistumo ir saugumo patikrinimus. Ar tai įmanoma?

Taip. Jungtinės Karalystės išstojimo atvejis yra labai ypatingas – jos valdžios institucijoms reikės priimti esminį sprendimą, ar asmenims, kurie, žvelgiant iš Jungtinės Karalystės perspektyvos, netenka privilegijuoto piliečio statuso, suteikti saugų Jungtinės Karalystės gyventojų statusą visam likusiam gyvenimui.

Todėl suprantama, kad Jungtinei Karalystei reikės nustatyti naują tvarką tiems, kurie prašys šio naujo statuso Jungtinėje Karalystėje. Vis dėlto ši nauja tvarka bus panaši į ES laisvo judėjimo teisės nuostatas. Tai reiškia, kad po „Brexit'o“ Jungtinė Karalystė galės deportuoti iki „Brexit'o“ nusikaltusius ES piliečius tik jei ji galėtų juos deportuoti pagal dabartines taisykles.

Administracinės procedūros

Dažnai girdime minimą Jungtinės Karalystės specialųjį statusą. Ar jis bus taikomas ES piliečiams po „Brexit'o“ ir ką jis reikš?

Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai ir jų šeimos nariai po „Brexit'o“ turės pateikti prašymą Jungtinės Karalystės specialiajam statusui gauti. Nors šis specialusis statusas bus suteikiamas pagal Jungtinės Karalystės teisės nuostatas, jo gavimo arba netekimo sąlygos nebus griežtesnės nei sąlygos, pagal kurias šiuo metu suteikiama arba atimama teisė nuolat gyventi šalyje pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas. Tai reiškia, kad:

a) visi asmenys, kurie atitinka ES laisvo judėjimo teisės nuostatose nustatytas sąlygas, leidžiančias nuolat gyventi šalyje, turėtų atitikti ir Jungtinės Karalystės specialiajam statusui gauti keliamas sąlygas;

b) Jungtinės Karalystės valdžios institucijos gali specialųjį statusą suteikti ir tiems asmenims, kurie tokio leidimo nuolat gyventi pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas gauti negalėtų;

- c) niekas, kas pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas neprastų teisės nuolat gyventi šalyje, nepraras ir Jungtinės Karalystės specialiojo statuso;
- d) ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės teisę iki penkerių metų praleisti ne Jungtinėje Karalystėje neprarasdami Jungtinės Karalystės specialiojo statuso, taip pat
- e) Jungtinės Karalystės valdžios institucijos gali nuspręsti specialiojo statuso neatimti, net jei asmuo negyveno Jungtinėje Karalystėje ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį.

Kitaip nei pagal dabartines ES laisvo judėjimo teisės nuostatas, visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės įgyti specialųjį statusą (arba laikiną leidimą gyventi šalyje, jei jie dar nebus išgyvenę penkerių metų laikotarpio, kuris yra būtina sąlyga statusui gauti), kad galėtų toliau teisėtai gyventi Jungtinėje Karalystėje. Šis statusas **ir tą statusą liudijantis leidimo nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje dokumentas** yra esminiai teisės nuolat gyventi šalyje elementai.

Ar turėdami Jungtinės Karalystės specialųjį statusą ES piliečiai praras dabartines savo teises?

Visos Jungtinės Karalystės specialiajam statusui gauti keliamos sąlygos bus bent tokios pat dosnios kaip teisės nuolat gyventi šalyje suteikimo sąlygos, nustatytos ES laisvo judėjimo teisės nuostatose. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos negalės atmesti prašymo dėl priešasčių, dėl kurių pagal dabartines ES taisykles atmesti negali. Joks asmuo, turintis teisę į apsaugą, nebus paliktas likimo valiai.

Viena vertus, sąlygos, dėl kurių Jungtinės Karalystės specialiojo statuso galima netekti, yra naudingesnės nei pagal dabartines ES laisvo judėjimo teisės nuostatas – ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės galimybę išvykti iš Jungtinės Karalystės ne ilgiau kaip penkeriems metams neprarasdami specialiojo statuso (**dabartinis laikotarpis yra tik dveji metai**). Kita vertus, ES piliečiai gali, kaip ir dabar, specialųjį statusą prarasti padarydami nusikaltimą Jungtinėje Karalystėje. Jei nusikaltimas padaromas po Jungtinės Karalystės išstojimo, sprendimas dėl statuso netekimo bus priimamas pagal Jungtinės Karalystės nacionalinę teisę ir laikantis visų apribojimų, kylančių iš Jungtinei Karalystei taikomų tarptautinės teisės priemonių.

Kaip bus užtikrinta, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos negalėtų ateityje pakeisti savo įstatymų dėl specialiojo statuso?

Susitarime dėl išstojimo bus labai aiškiai nurodyta, kad ES piliečiams suteiktas Jungtinės Karalystės specialusis statusas negali būti iš pavienių piliečių atimtas dėl kitų priešasčių nei nustatytosios tame susitarime. Jungtinė Karalystė bus pagal tarptautinę teisę įpareigota užtikrinti susitarime dėl išstojimo numatytas teises ir Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai galės tiesiogiai remtis savo teisėmis, numatytomis susitarime dėl išstojimo. Jungtinė Karalystė priims teisės aktus, kuriais susitarime dėl išstojimo numatytos piliečių teisės bus įtrauktos į Jungtinės Karalystės nacionalinę teisę.

Jungtinės Karalystės teisės aktai, kuriais bus įgyvendinamos susitarime dėl išstojimo numatytos ES piliečių teisės, bus viršesni už kitus Jungtinės Karalystės teisės aktus. Tai reiškia, kad Jungtinės Karalystės įstatymai negalės „netyčia“ panaikinti teisių, saugomų susitarimu dėl išstojimo. Jei Jungtinės Karalystės parlamentas ateityje nuspręstų panaikinti teisės aktus, kuriais Jungtinės Karalystės nacionalinėje teisėje įgyvendintos ES piliečių teisės, toks

panaikinimas pažeistų susitarimą dėl išstojimo ir tai turėtų pačiame susitarime dėl išstojimo bei tarptautinėje teisėje numatytų pasekmių.

Kokia bus Jungtinės Karalystės nepriklausomos nacionalinės institucijos paskirtis?

Susitarime dėl išstojimo numatytų piliečių teisių įgyvendinimą ir taikymą Jungtinėje Karalystėje stebės jos nepriklausoma nacionalinė institucija. Institucijos įgaliojimai ir funkcijos, įskaitant jos vaidmenį nagrinėjant piliečių skundus, bus svarstomi kitame derybų etape ir vėliau bus nustatyti susitarime dėl išstojimo. Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija turėtų reguliariai keistis informacija. Siekdama, kad ši nepriklausoma institucija piliečiams būtų iš tiesų naudinga, Komisija mano, kad ji turėtų būti įgaliota gauti piliečių, manančių, kad pažeistos susitarime dėl išstojimo numatytos jų teisės, skundus ir atlikti tyrimus reikalaujama viešųjų valdžios institucijų atskaitomybės.

Matydamas, kaip dabar Jungtinėje Karalystėje taikomos ES laisvo judėjimo teisės nuostatos, turiu abejonių dėl praktinio naujosios sistemos veikimo.

Jungtinė Karalystė išsamiai nurodė, kokius žingsnius žengs susitarimui įgyvendinti. Visi tie žingsniai bus išsamiai nustatyti susitarime dėl išstojimo.

Siekdami, kad piliečiai turėtų konkrečių apsaugos priemonių, užtikrinome, kad būtų taikomos visos Laisvo judėjimo direktyvoje numatytos procedūrinės apsaugos priemonės. Tai reiškia, kad bet kurį sprendimą, ribojantį teisę nuolat gyventi šalyje, bus galima apskųsti. Be to, tokiu atveju skundą padavęs asmuo išlaikys visas susitarime dėl išstojimo numatytas teises iki bus priimtas galutinis sprendimas, įskaitant galutinį teismo sprendimą po skundo procedūros.

Atitinku visus reikalavimus, kad įgyčiau teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje, tačiau iki šiol neprisiruošiau pateikti prašymą šią teisę patvirtinančiam dokumentui gauti. Ar turėčiau tai padaryti iki „Brexit'o“?

Tokio dokumento neprivalote turėti, kad galėtumėte nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje iki „Brexit'o“. Tačiau gali būti pravartu dėl jo kreiptis jau dabar, jei norėsite prašyti Jungtinės Karalystės pilietybės iki bus sukurta naujo specialiojo statuso sistema arba padėti ES pilietybės neturinčiam savo partneriui (-ei) gauti vizą pagal Jungtinės Karalystės nacionalines imigracijos taisykles. O jei tiesiog norite, kad būtų patvirtinta jūsų teisė nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje po išstojimo, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pataria palaukti iki bus pradėta taikyti (numatoma iki 2018 m. pabaigos) naujo specialiojo statuso suteikimo sistema.

Būdamas ES pilietis ir gyvendamas Jungtinėje Karalystėje šiuo metu neprivalau teikti prašymo man išduoti teisę nuolat gyventi šalyje liudijantį dokumentą. Ar turėsiu tai daryti po „Brexit'o“? Kodėl?

Kitaip nei šiuo metu, „po Brexit'o“ visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės gauti specialųjį statusą – pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus to reikia, kad jie galėtų toliau teisėtai gyventi šioje šalyje. Šis statusas **ir tą statusą liudijantis dokumentas** yra esminiai teisės nuolat gyventi šalyje elementai. Šiuo nauju dokumentu savo imigracijos statusą galėsite įrodyti ne tik Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms ar policijai, bet ir darbdaviams, bankams, būsto nuomotojams ir kt.

Labai bijau, kad naujoji administracinė procedūra, kurią ES piliečiams rengia Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, bus košmaras. Kaip ES gynė mano teises derybose?

Šiuo metu Jungtinės Karalystės rengiamoje naujoje sistemoje numatytos administracinės procedūros specialiajam statusui gauti bus skaidrios, sklandžios ir racionalios, kad būtų išvengta nereikalingos administracinės naštos. Tai nebus dabartinių procedūrų, kurias reikia atlikti norint gauti teisę nuolat gyventi šalyje liudijantį dokumentą, atkartojimas.

Prašymo formos bus trumpos, paprastos, patogios naudoti ir pritaikytos prie susitarimo dėl išstojimo.

Susitarime dėl išstojimo bus nustatyta, kad Jungtinė Karalystė negali reikalauti daugiau, nei būtina ir proporcinga siekiant įsitikinti, kad asmuo atitinka nuolatinio gyvenimo šalyje kriterijus. Susitarime dėl išstojimo bus nuostatos, panašios į įrodymams keliamus reikalavimus pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas.

Manau, kad Jungtinės Karalystės imigracijos administracinės procedūros yra pernelyg sudėtingos. Ar bus kokių nors taisyklių ar priemonių, padėsiančių man užpildyti prašymą?

Jungtinės Karalystės valdžios institucijos bendradarbiaus su naujo specialiojo statuso prašytojais: padės teikti reikalavimų atitikimo įrodymus ir nepadaryti klaidų ar praleidimų, galinčių paveikti sprendimą dėl statuso suteikimo. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pareiškėjams suteiks galimybę pateikti papildomų įrodymų ar ištaisyti trūkumus, jei bus manoma, kad tai paprastas duomenų praleidimas. Į įrodymus bus žiūrima lanksčiai ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijos tam tikrais atvejais galės savo nuožiūra priimti pareiškėjui palankesnę sprendimą. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos bendradarbiaus su pareiškėjais, kad padėtų jiems pateikti įrodymus, kad jie atitinka naujam specialiajam statusui gauti keliamus reikalavimus. Palankių sąlygų neturintis asmenys galės naudotis pagalbos paslaugomis, panašiomis į teikiamas Jungtinėje Karalystėje šiuo metu, pavyzdžiui, vietos bibliotekose.

Prieš dvejus metus pateikiau ES piliečio registracijos liudijimo prašymą. Man teko pateikti kone šimtą puslapių dokumentų, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos įsitikintų, kad atitinku keliamas sąlygas. Nenorėčiau to daryti dar kartą. Ar šįkart bus kitaip?

Taip. Pagal naują Jungtinės Karalystės specialiojo statuso suteikimo sistemą bus reikalaujama tik tiek, kiek būtina ir proporcinga siekiant įsitikinti, kad asmuo atitinka gyvenimo šalyje kriterijus. Susitarime dėl išstojimo bus nuostatos, panašios į įrodymams keliamus reikalavimus pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas. Be to, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos sieks pasinaudoti jau turimais įrodymais (**kaip antai įrašais apie sumokėtus mokesčius nuo atlyginimo**), kad sumažintų pareiškėjams tenkančią įrodymų našta.

Kitaip tariant, pareiškėjai turės pateikti tik minimalius įrodymus, kad jie atitinka naujam specialiajam statusui gauti keliamus reikalavimus (**pvz., dirbantieji turės pateikti asmens tapatybės dokumentą, įrodymą, kad dirbo Jungtinėje Karalystėje pastaruosius penkerius metus, ir įrodymą, kad gyvena Jungtinėje Karalystėje**), ir daugiau nieko.

Man neaišku, pagal kokius kriterijus Jungtinės Karalystės valdžios institucijos spręs, ar suteikti naują statusą šalyje gyvenantiems ES piliečiams? Gal galėtumėte paaiškinti?

Kriterijai, pagal kuriuos ES piliečiams bus suteikiamas naujas statusas Jungtinėje Karalystėje, bus ne griežtesni nei nustatyti ES laisvo judėjimo teisės nuostatose. Taip bus užtikrinta, kad visi ES piliečiai, kurie galėtų gyventi šalyje pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatose nustatytas sąlygas, turėtų atitikti ir Jungtinės Karalystės gyventojų statusui gauti reikiamas sąlygas, ir visi ES piliečiai, kurie galėtų nuolat gyventi šalyje pagal ES laisvo judėjimo teisės aktuose nustatytas sąlygas, turėtų atitikti ir Jungtinės Karalystės nuolatinio gyventojų statusui gauti reikiamas sąlygas.

Iki kada ES piliečiai galės pateikti prašymą naujam statusui gauti?

ES piliečiai ir jų šeimos nariai galės naujo statuso Jungtinėje Karalystėje paprašyti per ne trumpesnę kaip dvejų metų laikotarpį. Šiuo laikotarpiu ir iki bus priimtas sprendimas dėl jų prašymo jie naudosis dabartinėmis gyvenimo šalyje teisėmis.

Ar numatyta apsaugos priemonių tiems, kurie nespės pateikti prašymo per nustatytą terminą?

Jungtinės Karalystės valdžios institucijos deramai atsižvelgs į prašymo pateikti nespėjusius ES piliečius ir jų šeimos narius, jei tam buvo svarbi priežastis. Tie, kurių prašymų Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nepriims dėl pavėlavimo, turės teisę kreiptis į nepriklausomą Jungtinės Karalystės teisumą, kad jis išnagrinėtų nepriėmimo atvejį.

Jungtinėje Karalystėje pateikti tam tikrus imigracijos prašymus labai brangu. Kiek ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės sumokėti Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms už naujo statuso suteikimą po „Brexit'o“?

Naujieji teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje liudijantys dokumentai bus išduodami nemokamai (***tiems, kurie jau turi galiojantį pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas iki „Brexit'o“ išduotą teisę nuolat gyventi šalyje liudijantį dokumentą***) arba už mokesį, ne didesnį nei imamas iš Jungtinės Karalystės piliečių už panašių dokumentų išdavimą (***galite tikėtis, kad teks sumokėti ne daugiau, nei Jungtinės Karalystės piliečiai moka už paso išdavimą: šiuo metu apie 70 svarų (£)***).

Dabar ES piliečiai gali apskųsti Jungtinės Karalystės valdžios institucijų sprendimus. Ar ši teisė išliks ir po „Brexit'o“?

Taip, ši teisė yra visiškai atkartota bendroje ataskaitoje.

Kas laukia tų ES piliečių, kurių prašymus naujam statusui gauti Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atmes? Ar jie galės likti iki bus išnagrinėtas jų skundas?

ES piliečiai, kurių prašymai naujam statusui Jungtinėje Karalystėje po „Brexit'o“ gauti bus atmesti, dėl tokio atmetimo galės kreiptis į teisumą. Jie galės gyventi šalyje iki sprendimas ***arba apeliacija*** taps galutiniais. Kaip ir dabar pagal ES laisvo judėjimo teisės nuostatas Jungtinės Karalystės valdžios institucijos ypatingais atvejais galės deportuoti asmenis, kurių prašymai atmesti, dar nesulaukus galutinio sprendimo, tačiau jie neturi uždrausti, išskyrus išskirtines aplinkybes, asmeniui pačiam gintis.

Pernai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos man jau išdavė dokumentą, liudijantį mano teisę nuolat gyventi šioje šalyje. Nuoširdžiai tikiuosi, kad tokiems kaip aš bus galima pasilikti be jokio vargo.

Taip. Turėsite pateikti prašymą naujam nuolatinio gyventojų statusą (**specialųjį statusą**) liudijančiam dokumentui gauti. Kadangi jau turite teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal ES laisvo judėjimo teisės aktus, administracinė procedūra bus labai paprasta: turėsite pateikti asmens tapatybės dokumentą, deklaruoti visus apkaltinamuosius nuosprendžius ir įrodyti, kad ir toliau gyvenate Jungtinėje Karalystėje. Naujasis leidimo gyventi Jungtinėje Karalystėje dokumentas jums bus išduotas nemokamai.

Socialinė apsauga

Esu britas ir dirbu Ispanijoje. Netrukus išeisiu į pensiją. Kas bus su mano teise į valstybinę pensiją po „Brexit'o“?

Po „Brexit'o“ jūs ir toliau turėsite teisę į valstybinę pensiją, viskas bus kaip dabar. Jūsų teisei į pensiją bus taikomos tokios pačios sąlygos kaip dabar, jos dydis bus apskaičiuojamas pagal tą pačią taisyklę, o jei nuspręstumėte apsigyventi kitur, netgi galėsite ją persikelti į kitą ES valstybę narę ir ji galės būti indeksuojama.

Jau esu pensijoje ir gaunu valstybinę pensiją iš Jungtinės Karalystės ir Slovėnijos, kurioje dirbau anksčiau. Ar po „Brexit'o“ dėl mano pensijos kas nors pasikeis?

Ne, po „Brexit'o“ niekas dėl jūsų pensijos nepasikeis. Toliau gausite valstybinę pensiją iš Jungtinės Karalystės ir Slovėnijos, kaip ir iki šiol.

Anksčiau 12 metų esu dirbęs Jungtinėje Karalystėje. Dabar gyvenu ir dirbu Austrijoje. Kaip bus traktuojami mano darbo laikotarpiai ir draudimas tiek Jungtinėje Karalystėje, tiek Austrijoje, kai išeisiu į pensiją (apie 2035 metus)?

Jūsų darbo laikotarpiai vis tiek bus įskaičiuoti ir, išėjęs į pensiją, gausite Jungtinės Karalystės pensiją (**tiksliau, jos dalį, atitinkančią 12 metų darbo stažą**) ir **Austrijos pensiją (jos dalį, atitinkančią Austrijoje išdirbtus metus)** tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios šiuo metu taikomos Europos Sąjungoje.

Visą gyvenimą dirbau Jungtinėje Karalystėje, dabar esu pensijoje ir gyvenu Prancūzijoje. Baiminuosi, kad mano Jungtinės Karalystės valstybinė pensija po „Brexit'o“ nebebus indeksuojama.

Bendroje ataskaitoje aiškiai nustatyta, kad visos socialinės išmokos, kaip antai senatvės pensija, ir toliau bus indeksuojamos pagal nacionalines taisykles.

Jei ateityje nuspręščiau išvykti iš Jungtinės Karalystės, ar galėsiu į kitą šalį persikelti savo socialines išmokas?

Jei jums taikomas susitarimas dėl išstojimo, visas atitinkamas socialines išmokas ateityje galėsite persikelti į kitas ES valstybes nares ir Jungtinę Karalystę lygiai taip, kaip dabar pagal ES taisykles.

Gyvenu ir dirbu Jungtinėje Karalystėje. Dabar galiu be jokio vargo gauti sveikatos priežiūros paslaugas vietos ligoninėje. Ar tai pasikeis?

Po „Brexit'o“ niekas nepasikeis.

Visą gyvenimą išdirbau Belgijoje, išėjęs į pensiją persikėliau gyventi į Jungtinę Karalystę. Dabar galiu be jokio vargo gauti sveikatos priežiūros paslaugas vietos ligoninėje. Ar tai pasikeis?

Po „Brexit'o“ niekas nepasikeis. Belgija ir toliau kompensuos būsimas jūsų sveikatos priežiūros išlaidas kaip ir dabar.

Šiuo metu, kad galėčiau gauti sveikatos priežiūros paslaugas užsienyje, naudojuosi Europos sveikatos draudimo kortele. Ar ji galios ir toliau?

Jei „Brexit'o“ dieną būsite užsienyje – laikinai išvykęs arba gyvensite – Europos sveikatos draudimo kortelė jums galios tol, kol būsite iš šalies išvykęs.

Profesinė kvalifikacija

Kas yra profesinė kvalifikacija?

Profesinė kvalifikacija – kvalifikacija, kurią pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas asmuo turi turėti, kad galėtų užsiimti vienos ar kelių rūšių profesine veikla. Pavyzdžiui, vienas iš tokių užsiėmimo profesine veikla būdų yra naudojimasis profesiniu vardu (**pvz., gydytojo, architekto, teisininko**) – pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas juo gali naudotis tik tam tikrą profesinę kvalifikaciją turintys asmenys. Profesinę kvalifikaciją gali liudyti diplomai, pažymėjimai ar kiti formalią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai, taip pat kompetencijos ir (arba) profesinės patirties pažymos.

Kokiomis sąlygomis asmuo gali šiuo metu perkelti savo profesinę kvalifikaciją iš vienos valstybės narės į kitą?

ES piliečiai turi teisę užsiimti profesine veikla – įsidarbinti arba dirbdami savarankiškai – kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie įgijo savo profesinę kvalifikaciją. Valstybės narės privalo atsižvelgti į kitose valstybės narėse įgytą profesinę kvalifikaciją; o tam tikrų profesijų (**gydytojų, slaugytojų, odontologų, veterinarų, akušerių, farmacininkų ir architektų**) kvalifikacijos pripažįstamos automatiškai remiantis bendraisiais būtiniausiais rengimo reikalavimais. Valstybė narė, kurioje prašoma pripažinti kvalifikaciją, turi priimti sprendimą dėl kvalifikacijos pripažinimo arba prašymą atmesti. Tokį sprendimą galima apskųsti pagal nacionalinę teisę.

Ši Sąjungos tvarka netaikoma paraiškoms, kurias pateikia ne ES piliečiai. ES nepriklausančiose šalyse įgytai kvalifikacijai Sąjungos tvarka taikoma tik jei trejus metus vykdant veiklą pirmojoje tą kvalifikaciją pripažinusioje valstybėje narėje ta kvalifikacija supanašėja į Sąjungos kvalifikaciją.

Esu architektas iš Jungtinės Karalystės, gyvenu ir dirbu Estijoje. Ar galėsiu ir toliau dirbti pagal profesiją?

Taip. Jei jūsų kvalifikacija pripažinta šalyje, kurioje gyvenate arba, dirbti į kitą šalį važinėjančių darbuotojų atveju, šalyje, kurioje dirbate, galėsite toliau tęsti profesinę veiklą remdamasis jūsų atžvilgiu priimtu pripažinimo sprendimu.

Pateikiu prašymą pripažinti mano kvalifikaciją. Kas atsitiks, jei negausiu sprendimo iki „Brexit'o“?

Jei prašymą pripažinti jūsų kvalifikaciją valstybės narės, kurioje gyvenate (dirbti į kitą šalį važinėjančių darbuotojų atveju – šalyje, kurioje dirbate), kompetentingai institucijai pateikėte iki nustatytos datos, tos kvalifikacijos pripažinimo procedūra turėtų būtų vykdoma pagal Sąjungos taisykles, taikytas iki nustatytos datos. Taigi procedūra turėtų vykti sklandžiai ir jos rezultatas turėtų būti teigiamas, jei tik jūsų prašymas buvo pagrįstas.

[1] https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-report-negotiators-european-union-and-united-kingdom-government-progress-during-phase-1-negotiations-under-article-50-teu-united-kingdoms-orderly-withdrawal-european-union_en

[2] Žr. lapkričio 8 d. JK techninių pastabų 11 punktą dėl administracinių procedūrų, adresas <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

[3] Šis svarbus klausimas bus svarstomas antruoju derybų etapu. Žr. https://ec.europa.eu/commission/publications/communication-commission-european-council-article-50-state-progress-negotiations-united-kingdom-under-article-50-treaty-european-union_en